

STRUCTURI PARARELE PROFESIEI DE AVOCAT

Stimate Doamne,

Stimati Domni,

Dragi Colegi,

Intentia mea, in materialul pe care il voi prezenta, este aceea de a deschide un subiect de dialog colegial, in interiorul Baroului Bucuresti, dialog care, din pacate, ne lipseste in ultimii 15 – 20 de ani si care ne poate reuni in abordarea unei teme care ne priveste pe fiecare, ca avocati si pe noi toti, ca membrii ai unui Corp pe care il consideram de elita.

De asemenea, cred ca prezentarea mea poate contribui la dezbaterile privind evolutia profesiei noastre in viitorul apropiat.

Aceasta inseamna ca nu voi trage, la sfarsitul materialului meu, nicio concluzie.

Voi fi, insa, foarte multumit daca ceea ce voi spune ne va face, pe toti, sa ne punem intrebari despre tema propusa, intrebari la care sa gasim raspunsuri, asa cum am spus, in viitorul apropiat.

Pentru a sti unde suntem, cred ca trebuie sa stim de unde venim.

Din cele ce am reusit eu sa vad pana acum, evolutia profesiei de avocat, in special in Bucuresti, este urmatoarea (va rog sa ma completati sau sa ma criticati daca datele mele sunt incomplete sau eronate) :

1. Prin Legea din 6 decembrie 1864 se constituie “Corpul de advocati”. Profesia se exercita, insa, in Principate si inainte de aceasta data, fiind cunoscuta in Tara Romaneasca sub numele de “vechilet”. Este perioada de institutionalizare a profesiei de avocat in Principatele Unite, profesia fiind recunoscuta in Bucuresti inca din anul 1831 (in mod evident, asistam, in aceeasi perioada, la o dezvoltare diferita a profesiei de avocat in a treia provincie romaneasca, Transilvania).
2. Prin Legea din 12 martie 1907 pentru organizarea “Corpului de advocati”, structurile teritoriale create in baza legii din 1864 dobandesc personalitate juridica.
3. Legea din 21 februarie 1923 pentru organizarea si unificarea corpului de advocati utilizeaza, ca sinonime, atat denumirea de “corp de advocati”, cat si denumirea de “barou”. Prin aceasta lege

este infiintata structura nationala a ordinului avocailor din Romania. Suntem imediat dupa Marea Unire si reglementarea profesiei de avocat din Regatul Romaniei trebuie unificata cu reglementarile din Transilvania, Basarabia, Bucovina si a Dobrogei de sud, cunoscuta si sub denumirea de Cadrilater.

4. Legea din 28 decembrie 1931 perfectioneaza cadrul legislativ stabilit in 1923 si abroga legile anterioare.
5. Decretul-Lege din 26 octombrie 1939 dizolva organele alese ale Barourilor, fiind numite conduceri interimare de catre Ministrul Justitiei, iar legea in vigoare, cea din 1931, este abrogata. Este perioada Dictaturii Carliste, a Regelui Carol al II-lea.
6. Prin Legea 501 din 5 septembrie 1940 pentru organizarea Corpului de Avocati din Romania, lege promovata de aceeasi Dictatura Carlista, se prevede, printre altele, ca vor fi organizare alegeri pentru noile organe de conducere ale corpului de avocati. Prin aceeaasi lege este mentionata, in mod expres, calitatea Barourilor ca persoane de interes public. Este perioada in care Dictatura Carlista incearca sa reorganizeze profesia de avocat, prin alegerea in functiile de conducere a unor persoane acceptate de Regele Carol al II-lea. Al doilea razboi mondial a dus, insa, la alte consecinte.
7. Prin Legea 3 din 17 ianuarie 1948 pentru desfiintarea Barourilor si infiintarea Colegiilor de Avocati din Romania sunt desfiintate barourile si sunt infiintate Colegiile de avocati, care preiau toate drepturile si obligatiile fostelor barouri, inclusiv calitatea de persoane juridice de interes public. ESTE MOMENTUL MARII EPURARI IN PROFESIA DE AVOCAT DIN ROMANIA, INCA NEAFIRMATA SI NESTUDIATA PANA ACUM. Marea majoritate a celor aproximativ 12.000 de avocati din Baroul Bucuresti sunt eliminati din profesie, sub motivul depunerii unei noi cereri de inscriere in Colegiu, cerere care trebuie aprobata de noile organe de conducere, numite de Ministrul Justitiei. Din cei aproximativ 12.000 de avocati, membri ai Baroului Bucuresti, raman doar cateva sute, cei care aveau un "dosar curat". Acelasi lucru se intampla si la nivel national. Multi dintre avocatii exclusi din profesie au fost inchisi in lagare de concentrare sau, cei care au avut un tratament mai bland, fie s-au pensionat fie au putut sa isi continue activitatea in functia de consilieri juridici, la diferite intreprinderi de stat. Nu exista o lista a avocailor care au murit la Canal sau in inchisorile comuniste, dar, din punctul meu de vedere, daca cineva o va face vreodata, ea sigur va fi, cu siguranta, exhaustiva.
8. Decretul 39/1950 prevede ca doar avocatii inscrisi in colegii – adica cei ramasi in urma epurarii- pot exercita profesia de avocat.

9. Decretul 281/1954 - ramas in vigoare pana in ianuarie 1990- prevede existenta organizatiilor colegiilor de avocati, ca organizatii obstesti cu personalitate juridica.
10. Prin Decretul- Lege 90/1990 sunt recreate barourile si Uniunea Avocatilor din Romania, continuatoare in drepturi si obligatii a fostelor colegii constituite in anul 1948, la randul lor continuatoare a structurilor profesionale definite anterior, ca institutii de drept public (in calitatea lor de ordine ale profesiilor liberale).
11. Legea 51/1995 –asa cum a fost ea modificata, de mai multe ori, este, in acest moment, in deplina concordanta cu legile similare din Uniunea Europeana si este, totodata, un model pentru colegii nostri din Republica Moldova, care si-au modificat legislatia recent, constituind o Uniune la nivel National si cinci barouri regionale.

Revenind la tema prezentata de mine astazi, eu cred ca aceasta ne priveste nu doar teoretic, ci si practic, as putea spune chiar existential, pentru ca, pana la urma, doresc sa deschid o discutie in cadrul Baroului Bucuresti despre limitarile – legale si nelegale- la care este si a fost supusa activitatea noastra profesionala in ultimii ani.

Avem, in primul rand, limitari legale ale sferei de activitate a avocatului.

Daca pana mai ieri divorturile, de exemplu, umpleau listele de sedinta ale instantelor de judecata, iata ca astazi mai mult vezi hotarari pronuntate in aceasta materie de notari sau de primari decat de instantele de judecata. Eu nu spun ca este mai bine sau mai rau asa, ceea ce vreau sa arat este ca avocatului i se micsoreaza, pe zi ce trece, sfera de activitate.

Totodata, aparitia unor profesii noi, de granita cu profesia de avocat, contribuie si ele la limitarea legala a activitatii profesionale a avocatului.

Si ma refer, in mod evident, la profesii compatibile cu profesia de avocat, cum sunt cele de mediator sau de practician in insolventa.

Ca ne place sau nu ne place, este evident ca sfera activitatilor traditionale profesiei de avocat, asa cum era ea acum 5 -10 ani, a fost limitata prin aparitia acestor noi profesii si, cred eu, este datoria noastra sa gasim modalitati de exercitare a profesiei de avocat care sa compenseze aceasta limitare.

Nu stiu care sunt acestea, asa cum am spus de la inceput, imi doresc doar sa gasim, prin dialog, impreuna si nu neaparat astazi, noi cai de dezvoltare profesionala.

Daca am vorbi doar de limitari legale ale sferei de activitate a avocatului tot ar fi bine.

Iata, insa, ca avem, din ce in ce mai mult, activitati paralele ilegale, de ordin juridic, prin care este limitata activitatea avocatului.

Si nu voi incepe cu asa-zisul “Barou Bota”.

Aceasta pentru ca eu cred ca, din punct de vedere financiar, activitatea structurii Bota este insignifianta in ecuatia rezolvarii problemei privind activitatea avocatului.

Ce avem, ca material uman, daca imi este permis termenul, in asa – zisul “Barou Bota”?

In afara de nucleul initial, atat de elocvent definit, intr-un articol din Jurnalul Baroului de prin anul 2004, de domnul avocat Catalin Predoiu ca fiind “Baroul cu Epoleti”, in asa-zisul “Barou Bota” gasim: fosti avocati exclusi din barouri pentru savarsirea de infractiuni care aduc atingere prestigiului profesiei, avocati suspendati din barouri pentru neplata taxelor, licentiati in drept care nu au reusit sa ia examenul de intrare in profesia de avocat, precum si alte tipuri de juristi care inteleg sa lucreze salarizat, in domeniul bugetar sau privat, pana la orele 16.00 si sa fie liber profesioniști de la orele 17.00 incolo, cu ignorarea totala a principiilor independentei profesiei de avocat, a libertatii profesiei si a respectarii secretului profesional.

Nu aici este, in opinia mea, pericolul principal pentru profesia de avocat.

Nu am vazut, pana acum – si nici nu cred ca vom vedea- vreo somitate din domeniul juridic inregistrata in asa-zisul “Barou Bota”.

Entitatea sus-mentionata este, cred eu, mai mult o problema de imagine decat una de concurenta financiara, unde activitatea asa-zisului barou este insignifianta.

Problema principala pe care o avem, din punct de vedere al concurentei financiare fata de profesia de avocat, este, in opinia mea, in alta parte.

Si anume in sfera societatilor de asa-zisa consultanta financiara, care desfasoara, in realitate, activitate de consultanta si reprezentare juridica, cu eludarea dispozitiilor Legii 51/1995.

Aici vreau sa redau un mesaj transmis de un fost om politic, acum foarte activ in mediul privat, care afirma ca, alaturi de echipele sale de avocati, ese numarul 1 in Romania in domeniul litigiilor comerciale:

“Am gestionat mii de procese comerciale pentru Stat si am castigat. Azi gestionez litigii comerciale de peste 1 miliard EUR pentru clientii nostri si castig in continuare.

Adevarul si dreptatea sunt de partea Dvs. in cauza pe care o sustineti? Vreti ca instantele de judecata sa va dea dreptate?

Lucrati cu profesionistii ! Avocatii nostri castiga pentru Dvs. ! Garantez aceasta !”

Nu stiu daca ati citit pana acum acest mesaj, care este public, dar el, cred eu, este emblematic pentru modul in care persoanele influente din mediul politic si de afaceri, neavocati, vad profesia de avocat si se folosesc de ea.

Cat de mult sau cat de putin ne afecteaza acest mesaj, in realitate o adevarata forma de publicitate nemascata, publicitate interzisa in Legea de organizare si exercitare a profesiei de avocat, va las pe Dumneavoastra sa apreciati.

Mai avem, fara doar si poate si societatile cu raspundere limitata, constituite conform Legii 31/1990, care au ca obiect de activitate acordarea de consultanta juridica. Nu trebuie sa te duci la Registrul Comertului ca sa le descoperi, o simpla plimbare prin Piata Amzei iti scoate la iveala cel putin doua-trei astfel de societati.

Aici, in aceste societati, se creeaza liantul, ca sa zic asa, intre unii avocati si unii consilieri juridici, care devin, impreuna, cu ignorarea dispozitiilor legilor de organizare si exercitare a profesiilor de avocat si consilieri juridici, asociati in societatile comerciale care au ca obiect acordarea de consultanta juridica.

Si de la consultanta la reprezentare in instanta nu este decat un pas, mai ales in conditiile impuse de noul Cod de Procedura Civila.

Nu demult un distins domn consilier juridic imi spunea ca are pe lista dansului de clienti peste 7.000 de nume. Ce este aceasta?

Avocatura paralela legala sau ilegala? Va rog pe dumneavoastra, Distinsi Colegi, sa raspundeti, in conditiile in care, asa cum stim, consilierul juridic este angajat de o societate, cu contract de munca si numai in mod exceptional lucreaza si cu alti clienti.

Daca n-ar fi trist, as spune ca este exceptional ca, in mod exceptional, sa lucrezi cu 7.000 de clienti, altii decat angajatorul tau, care iti plateste toate darile catre stat...

Cati dintre noi, dupa atatia ani de activitate in profesia de avocat, avem o lista de clienti nu de 7.000 de nume, dar, macar, de 1.000 de nume?

Pana gasim, impreuna, raspunsuri la aceste intrebari as vrea sa revenim la asa-zisul “Barou Bota”.

Aici, asa cum am spus, noi, Baroul Bucuresti si, imi permit sa spun, Uniunea Nationala a Barourilor din Romania, avem, in exercitarea profesiei de avocat de catre membrii nostri, avocati, o problema de imagine si nu una de ordin financiar, existenta asa-zisului “Barou Bota” nefiind semnificativa din acest punct de vedere datorita calitatii oamenilor care fac parte din structura reprezentata de domnul Bota.

Si nu as fi facut aceasta revenire la asa-zisul “Barou Bota” daca nu vedeam, acum cateva luni, o stire, pe unul dintre site-urile care se ocupa de lumea juridica, din care a reiesit ca o doamna judecator de la Curtea de Apel Bucuresti, Sectia Penala, a fost arestata pentru luare de mita. Acest lucru m-a frapat, bineinteles. Mai mult, insa, m-a frapat faptul ca in stire se mentiona ca si baiatul doamnei judecator, avocat stagiar in Baroul Bucuresti, a fost arestat in aceeasi cauza.

Am intrat imediat pe site-ul Baroului Bucuresti, sa vad cine este napastuitul avocat stagiar, cine este indrumatorul lui si cum gasim caile legala pentru a-l ajuta, in delicata situatie in care se afla.

Nu mica mi-a fost mirarea sa vad ca baiatul doamnei judecator de la Curtea de Apel Bucuresti, Sectia penala, nu face parte din Baroul Bucuresti, ci este inscris ca “avocat stagiar” in structura Bota.

Aici nu pot sa nu imi permit o intrebare: daca o doamna judecator – si nu de la orice instanta din Romania, ci de la Curtea de Apel Bucuresti-accepta ca baiatul sau sa faca parte din structura Bota, or mai fi si alte cazuri de acest gen in magistratura si politie?

Este vorba de un fenomen izolat, sau de un fenomen ce tinde sa se generalizeze in alte profesii juridice decat aceea de avocat?

Si, daca fenomenul nu este unul izolat, oare acesta sa fie motivul pentru care s-a asternut praful - si la propriu si la figurat- peste Decizia CEDO pronuntata in data de 12 octombrie 2004 in Dosarul nr. 24057/2003 ?

Ar fi pacat ca aceasta decizie – care nu este luata in considerare, din pacate, de puterea in Stat care trebuie sa se ocupe de acest domeniu - sa fie uitata de avocatii mai vechi sau necunoscuta de avocatii mai noi, tinand cont de faptul ca, la vremea respectiva – demersul a inceput in timpul in care Ministru al Justitiei era doamna Rodica Stanoiu, adica in anii 2003 – 2004- reprezentantii Baroului Bucuresti au investit un timp enorm pentru a convinge Comitetul de Directie al Uniunii Internationale a Avocatilor cu privire la nelegalitatea asa-zisului Barou Constitutional Bota, “nascut” de Filiala Balesti-Gorj a Asociatiei Figaro Potra Alba Iulia, asociatie din care faceau parte, la vremea respectiva, domnul Bota, mama lui domnul Bota, Ana Bota, precum si o alta persoana.

Iar punctul de vedere al Uniunii Internationale a Avocatilor a fost determinant in adoptarea Deciziei CEDO din 12 octombrie 2004.

Pe scurt, in anul 2003 domnul Pompiliu Bota s-a plans la Curtea Europeana a Drepturilor Omului, ca, pe de o parte, dizolvarea asociatiei “Bonis Potra” renega dreptul acesteia la libertatea de asociere si ca, pe de alta parte, obligatia de a fi membru al Uniunii Avocatilor (actuala Uniune Nationala a Barourilor din Romania) pune obstacol libertatii de asociere.

Motivarea, foarte clara, facuta in speta de CEDO nu este, din pacate, respectata nici astazi, la aproape 10 ani de la pronuntarea Deciziei CEDO, prin care a fost considerata, in unanimitate, inadmisibila cererea facute de Bota impotriva Romaniei.

Imi permit sa va redau, mai jos, tocmai pentru a constata claritatea si acuratetea ei, o parte din motivarea Deciziei CEDO:

“Cat priveste pretinsa restrictionarea a libertatii de asociere a reclamantului, Curtea reaminteste in primul rand ca, potrivit jurisprudentei sale constante, **ordinele profesiilor liberale sunt institutii de drept public, reglementate de lege si urmaresc scopuri de interes general** (*subl mea, MT*) .

De aceea, ele nu sunt supuse art. 11 al Conventiei (*LE Compte, Van Leuven si De Meyere c Belgia, hotararea definitiva din 23 iunie 1981, seria A, nr. 43, para. 64 – 65, Popov si altii c. Bulgaria, 48047/99, 6 noiembrie 2003*).

In speta, Curtea releva ca Uniunea a fost instituita prin Legea nr. 51/1995 si ca ea urmareste un scop de interes general, respectiv promovarea unei asistente juridice adecvate si, implicit, promovarea justitiei insasi... In consecinta, Uniunea nu poate fi analizata ca asociatie in sensul art. 11 al Conventiei”.

Cu alte cuvinte, ordinul avocaturilor, spune Decizia CEDO, nu poate fi sau proveni dintr-o asociatie sau fundatie.

Sa nu fi cunoscut doamna magistrat de care am vorbit mai sus aceasta decizie?

Sa nu stie membrii asa-zisului “Barou Bota” despre existenta acestei decizii?

Imi este foarte greu sa cred si va rog pe dumneavoastra sa faceti comentariile pe care le considerati necesare.

Tot in anul 2004 Presedintele Uniunii Internationale a Avocaturilor a trimis Ministrului Justitiei de la acea vreme un document prin care isi exprimau ingrijorarea cu privire la asa numitul “barou Bota”.

Nici la acest demers nu am avut vreun raspuns, dar este important, din punctul meu de vedere, ca trei Presedinti succesivi ai Uniunii Internationale a Avocaturilor au inteles sa catalogheze asa cum trebuie activitatea asa-zisului barou Bota.

Si, poate, nu este lipsit de interes sa amintesc, mai ales pentru cei intrati mai nou in profesie, faptul ca Uniunea Internationala a Avocaturilor, tocmai pentru pretuirea pe care o acorda Baroului Bucuresti, a organizat

Congresul Anual din 2008 la Bucuresti, pentru prima data in perioada postbelica intr-o tara din Europa Centrala si de Est.

Sper ca toate cele pe care le-am spus sa va fi facut sa deveniti interesati in continuarea dialogului pe aceasta tema.

Av. Mihai Tanasescu

Consilier al Baroului Bucuresti